తిండి దొంగ

"తిండిదొంగలంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది. మొన్న మా అత్తగారేం చేసిం దనుకున్నారు? ఎవరితోనూ చెప్పకుండా పెద్దగిన్నెలో అన్నమూ, కూరలూ, పిండివంటలూ అవీ పెట్టుకొని కొడుకుదగ్గిరికి వెళ్ళిపోయింది." అన్నాడు డాక్టరు శ్రీహరిరావు క్లబ్బులో.

అందరూ ఆశ్చర్యపడ్డారు.

* * * *

వెంకాయమ్మ అన్నవస్త్రాలకు లోటులోని ఇంటనే పుట్టినా ఒక్క రోజుకూడా మనశ్శాంతి ఎరుగదు. తన తండ్రి, పెత్తండ్రి నిత్యమూ కుక్కలల్లే కాట్లాడుకునేవాళ్ళు. తన తల్లీ, ఆవిడ వియ్యపురాలూ అస్తమానమూ సాధించుకుంటూ సూటీ పోటీ లాడుకునేవాళ్లు. ఇల్లు పంచుకున్నా, దొడ్డి పంచుకుని బావి నడిమయానికి దడికట్టుకున్నా కూడా ఈ పోట్లాటలు తప్పలేదు. ఇద్దరికీ కావలసిన ముసలమ్మ ఉండేది. ఒకరిమాటలు ఒకరికి వినపడక తప్పదామె.

బంధువులు—ఉభయపక్షాలకూ అయినవాళ్ళు—రాకుండా ఉండరాయె. ఇవన్నీ పోట్లాటలు పెరగటానికి ఉపకరించాయిగాని సమాధానం కుదరటానికి తోడ్పడ్డ పాపాన పోలేదు. దొడ్డి దడినుంచి ఏవైపువాళ్ళు నాలుక గీసుకోటాని కింత తాటాకుముక్క లాగినా, రెండో వేపువాళ్ళకి శివమెత్తుకొచ్చేది. అఖరుకు, బావిలోనుంచి ఎవరు ఎక్కువ నీళ్ళు చేదుకుంటున్నారనే దాన్నిగురించికూడా పోట్లాడుకునేవాళ్ళు. పిల్లలకుకూడా పరస్పరం ద్వేషం కలిగేటట్టు చేశారు పెద్దవాళ్ళు. పెద్దవాళ్ళ కావేషాలకన్నా ఈ ద్వేషాలే ఎక్కువ హానికరంగా ఉండేవి. ఎందుకంటే పెద్దవాళ్ళ కావేషాలకు ఏదో ఒక ఆధారం-కుంటిదో, గుడ్డిదో-ఉండేది. చిన్నవాళ్ళ ద్వేషాలకు ఏ ఆధారమూ లేదు. అది మానవ ప్రకృతిమీది ద్వేషంగా పరిణమించక తప్పదు; మానవత్వాన్ని నాశనం చెయ్యకా తప్పదు.

వెంకాయమ్మకు పెళ్ళయి ఆమె కాపరానికి వెళ్ళిన తరవాత కొద్దికాలంపాటు జీవితం శాంతివంతంగా ఉన్నట్టు కనిపించింది. గాని, అది రాజకీయవేత్తలు చెప్పినట్టు స్మశాన శాంతి. వెంకాయమ్మ మామగారు చాలా ఏళ్ళ క్రితమే పోయినాడు. ఆఇంటి ఆవరణలో ఆమె అత్తగారిదే రాజ్యం. ఆవిడతో ఎవరూ వాదించటానికి లేదు. ఎదురుమాట అనటానికిలేదు. ఆవిడకు ఎవరిమీదన్నా ఆగ్రహంవస్తే ఆపూట వాళ్ళు తిండి తినరాదు. ఆవిడ ఏకోడలినన్నా పిలిచి, "వంద బిందెలుతోడు," అంటే తోడవలసిందే. ఎక్కడా పొయ్యటానికి లేకపోతే పారబోయాలిసిందేగాని తోడటం మాన

రాదు. ఆవిడ ఏ కొడుకునన్నా పిలిచి, "నీ పెళ్ళాన్ని పది దెబ్బలు కొట్టు" అంటే వాడు కొట్టాలిసిందే, చావాలిసిందే. "ఎందుకు ?" "ఏం చేసింది ?" అనటానికి వీల్లేదు.

మొదట్లో వెంకాయమ్మ తన కళ్ళనూ, చెవులనూ నమ్మలేకపోయింది. ఇదంతా ఒక ఆటలాగా, అందులో తన కేమీ భాగం లేనట్టూ, తానుమాత్రం ప్రేక్షకురాలైనట్టూ భావించింది— తనను అత్తగారు నూరు బిందెలు తోడమని, తోడలేనని చేతుల బొబ్బలు ఊదుకున్నందుకు తన భర్తచేత పది దెబ్బలు కొట్టించటం జరిగినాక ఈ భావన పోయింది.

యథార్థమైనంత మాత్రంచేత ప్రతిది సహజం కానవసరం లేదు. తన అత్తగారి ప్రవర్తనా, మిగిలినవాళ్ళు ఆవిడ "పైత్యాన్ని" సహించి శిరసావహించటమూ వెంకాయమ్మకు అమిత అసహజంగా తోచింది. చదువుకున్న మగాళ్లుకూడా యీ పిచ్చిముండ మాటలు ఎందుకు వింటారూ ? వాళ్ళకి యావజ్జీవ ఖైదెందుకు ? తల్లి అని భక్తా ? లేక ఆవిడపేర ఆస్తి ఉందని గౌరవమా ?

ఆ తరంవాళ్ళలో వెంకాయమ్మ బాగా తెలివి గలదనే చెప్పాలి. ఎంత కీచులాడుకున్నా తన పుట్టింటివాళ్ళు మెట్టినింటివాళ్ళకన్న చాలా నాగరికులని వెంకాయమ్మ సులభంగానే గ్రహించింది. తన అత్తగారు కొంత కాలానికి చచ్చిపోయింది. ఇకనైనా పరిస్థితులు మారతాయనుకున్నది. పరిస్థితులు మారాయిగాని వెంకాయమ్మ మొగుడు మానవత్వం సంపాదించలేదు. మానవత్వం తాలూకు

బీజాలు అతనిలో ఏనాడో తల్లి పుణ్యాన నాశనమైపోయాయి. తల్లి ఆత్మకు శాంతి కలగగలందులకు వెంకాయమ్మను అతను రోజూ కారణం లేకుండానే, చావగొట్టేవాడు. అది వరలో మొగుడు అత్తగారి చేతిలో పనిముట్టులాగ కనిపించడం వల్ల ఆమె కెప్పుడూ అతనిమీద అట్టే కోపంరాలేదు. ఇప్పుడు కోపమూ, అసహ్యమూ కూడా కలిగాయి. ఈ దశలోనే, ఇద్దరు పిల్లల తల్లి అయివుండి వెంకాయమ్మ గాడితప్పి, ప్రేమంటే ఎట్లా ఉంటుందో ఇతరత్రా తెలుసుకున్నది. కాని ఈ రహస్యప్రణయం కొద్దికాలమే సాగి వెంకాయమ్మ ప్రతిష్ఠ పాడుకాకుండా అంతమయింది. ఇది ఆమెకు మానసికంగా చాలా మేలుచేసింది. సరిగా ఆ సమయానికి ఎవరో ఒకరు ఆమె హృదయంలో ప్రేమ రగల్చకపోతే ఆమె హృదయం శాశ్వతంగా శుష్కించి పోయి ఉండును. ఈ అనుభవం ఫలితంగా ఆమెకు తన కొడుకుమీదా కూతురిమీదా అనురాగం హెచ్చింది; జీవితంమీద కొంత ఆశకూడా కలిగింది.

... ...

వెంకాయమ్మ మొగుడు కష్టజీవి కాడు.

ఎవరో పొలాలు పండించి కుమ్మరిస్తే దానితో కాలక్షేపం చేసినవాడు. అయినప్పటికీ అతను పట్టణ వాసాలలోని కష్టజీవుల మాదిరిగానే జీవితాన్ని మరచిపోవటానికి తాగుడు అలవాటు చేసుకున్నాడు. అంతులేని కష్టం పాఠకుల మనస్సులను ఎట్లా సంక్షోభింప చేస్తుందో, లోతులేని అజ్ఞానం

అతని మనస్సునులఅదేవిధంగా క్షోభింపజేసి పలాయనం కోరింది. ఆటే శ్రమ లేకుండా డబ్బు సంపాదించటానికి అతను చేసిన ప్రయత్నాలు ఏమీ ఫలించలేదు. పై పెచ్చు ఉన్నది కూడా ఊడ్చిపెట్టుకుపోయింది. తల్లి ఆ స్తేమో ఆడపిల్లలకు పోయింది. ఆవిడ ఆడించినట్టు ఆడిన కొడుకు కోడళ్ళకూ, వాళ్ల పిల్లలకూ పూచికపుల్ల దక్కలేదు.

*   *   *   *

వెంకాయమ్మ మొగుడు పోయేనాటికి ఆమె కొడుకు రమణయ్య పన్నెండేండ్లవాడు, కూతురు సుభద్ర ఎనిమి దేళ్ళది. తను జన్మ ఎత్తిన ముప్పై ఏళ్ళకు వెంకాయమ్మకు మొగుడు పోగానే మనశ్శాంతి లభించినట్టు కనిపించింది. ఇప్పుడు తనకు ఇతరుల మూలంగా ఏ బాధా లేదు. పిల్ల లిద్దరూ బుద్ధిమంతులు. ఇద్దరూ చదువుకుంటున్నారు. ఏ డెనిమి దెకరాల పొలంవున్నది. రైతు మంచివాడు. కాని ఈ ఉన్నకాస్త మనశ్శాంతినీ బాధ్యతను హరించాయి. చుట్టపక్కాలతో, ముఖ్యంగా మొగుడివైపు వాళ్ళతో, అకారణమైన పేచీలు రాకుండా, మళ్లీ వాళ్లు తనను మోసం చేయకుండా చూచుకోవాలి. ఇంటి పనులు చాలాభాగం రమణయ్య చేస్తాడు. కాని పైవాళ్ళ సహాయం లేకుండా జరగదు. తన మర్యాదకు భంగం రాకుండా మంచి మాటలతో ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళచేత పనులు చేయించుకో వాలి. పిల్లలకు కాస్త దగ్గూ పడిసెమూ వస్తే తనకు భగ వంతుడు తప్ప మరో దిక్కే లేదనిపించేది. వెంకాయమ్మకు తనకే ఏదన్నా జబ్బుచేస్తే "నేను పోతానేమో ? ఈ పిల్ల

లేవహాతారు ? వాళ్ళ మొహం ఎవరుచూస్తారు?" అనిపించేది.

కాని ఈ విధమైన బాధ్యతలు వెంకాయమ్మను నిజంగా బాధించలేదు. పైనుంచి పోరులేకుండా ఉంటే స్వతంత్రంగా ఎంత బాధ్యత అయినా భరించవచ్చు. ఇది ప్రత్యేక వ్యక్తులకూ, ప్రజలకూ కూడా వర్తిస్తుంది.

అంతమాత్రానికి మనిషికిమించిన బాధ్యత లుండవని కాదు. సుభద్ర పెళ్ళి ఒకటి వెంకాయమ్మను చాలా బాధించసాగింది. తను న్యాయంగా కోరదగిన కోర్కెలనే అణుచుకునే స్వభావంగల వెంకాయమ్మ కూతురి పెళ్ళి విషయంలో ఎన్నో గొంతెమ్మ కోరికలు కోరసాగింది. సుభద్రకు వచ్చే మొగుడు అందరికీ నచ్చాలి; అందగాడుగా, చదువుకున్నవాడుగా, బుద్ధిమంతుడుగా, డబ్బున్నవాడుగా వుండాలి; సుభద్ర అత్తవారు మంచివారై ఉండాలి; వాళ్ళు పెద్ద కట్నా లడగరాదు; పెళ్ళికి ఏమీ ఖర్చు కారాదు.

ఈ ఆఖరు కోరికతప్ప మిగిలినవన్నీ కలిసివచ్చిన సంబంధం వచ్చిది. వాళ్ళు సుభద్రనుచూసి చేసుకుంటామన్నారు. వాళ్లంతట వాళ్ళు కట్నం యింత ఇమ్మని అడగలేదు గాని, అవతల మూడువేలు కట్నమిస్తామంటూ సంబంధా లున్నాయి. కట్నాలకిందనే మూడువేలు పోసి, పెళ్ళి ఖర్చుల కింకొక వెయ్యి పోసి—రమణయ్య అడుక్కుతినాలిసిందే.

సుభద్ర పెళ్ళికి రమణయ్య బొత్తిగా బొట్టికాయ

కాడు; పదిహేనోయేడు వచ్చింది. స్కూలుఫైనలు చదువుతున్నాడు. వెంకాయమ్మ కొడుకును సలహా అడిగింది. "ఖర్చయితే అయిందిలే, మంచి సంబంధం చేద్దాం. మగవాణ్ణి బతకలేకపోతానా?" అన్నాడు. వెంకాయమ్మ సంబంధం స్థిరం చేసింది. పెళ్ళివారు వెయ్యింనూట పదహార్లు రొక్కమూ, మిగిలిన లాంఛనాలక్రిందా, వచ్చినవారి బట్టల కిందా మఱో వెయ్యీ తీసుకోవటానికి అంగీకరించారు.

ఈ పెళ్ళి నిశ్చయించి వెంకాయమ్మ బంధువుల విమర్శకు గురి అయింది. ముఖ్యంగా ఆమె మొగుడివైపువాళ్లు, "మా వంశానికి చెందిన పొలం కాస్తా లోకులపాలు చేస్తున్నావు—మా తాత ముత్తాతలు అనుభవించిన ఆస్తి!" అన్నారు. వెంకాయమ్మకు అభిమానం వచ్చింది. సుభద్ర పెళ్ళికి అవసరమైన మూడువేలూ పొలం తాకట్టుపెట్టి రూపాయి వడ్డీకి సంపాదించింది. పొలంమీద వచ్చేదానితో ఏనాటికైనా అసలు ఫాయిదాలు చెల్లుబడవా, రమణయ్య సంపాదించడా! అని ఆమె ధైర్యం. ఏమైనాసరే పొలంలో ఒక్క సెంటుకూడా అమ్మరాదని ఆమె ప్రతిజ్ఞ.

* * * *

ఈ ప్రతిజ్ఞ చెల్లలేదు. రమణయ్య మేజరు కాగానే నాలుగెకరాలు అమ్మి వడ్డీతోసహా ఈ బాకీ తీర్చేశాడు. అప్పుడే అతని భార్యకూడా కాపరానికి వచ్చేసింది. ఆతనికి ఉద్యోగంమాత్రం నిలకడగా దొరకలేదు. నెలకు పాతికరూపాయలు సంపాదించటానికి నానాహైరానాపడాల్సివచ్చింది.

అతని దరిద్రం కవులు కీర్తించేది. చిత్రకారులు చిత్రించేది కాదు. అది ఆకర్షరహితమై, గాయం కలగనీకుండా తగిలిన దెబ్బలాటిది. రెండేళ్ళ కొకరు చొప్పున పిల్లలు పుట్టుకు రాసాగారు. ఖర్చు జాస్తి అయింది. దానికి తగ్గ ఆర్జనలేదు. ఇంట్లో సరిగా తిండీ, గుడ్డా లేవు.

మొదట్లో వెంకాయమ్మ ఈ దరిద్రాన్ని లక్ష్యపెట్టలేదు. రమణయ్యను కోడల్నీ చూస్తుంటే వెంకాయమ్మకేదో గొప్ప సంతృప్తి కలిగేది. ఈ తరంవాళ్ళు జీవితాన్ని మార్చేశారు. రమణయ్య భార్య జానకి తన కాలంనాటి కోడలు కాదు. తనను రమణయ్య ఎట్లా చూసేవాడో, జానకి అట్లాగే చూసేది. రమణయ్యకూడా తన కాలంనాటి భర్త కాడు. జానకిని బిడియం లేకుండా అపేక్షతో చూసేవాడు. "నీవు ఆడదానివి. నిన్ను మనిషల్లే చూడవలసిన అవసరంలేదు." అన్నట్టు ఎప్పుడూ పెళ్ళాంతో మాట్లాడే వాడు కాడు.

"ఇంకా కొంతకాలానికైనా మొగుళ్ళంతా పెళ్లాలను ఇట్లాగే చూస్తారుకాబోలు. ఎంత మంచి రోజులు!" అనుకునేది వెంకాయమ్మ. ఏ మనిషిలోగాని అటువంటి ఆశ కలిగించే శక్తులు తప్పక అభ్యుదయ శక్తులే.

కాని ప్రత్యక్ష దారిద్ర్యం ఇటువంటి సంతృప్తిని ఎంతో కాలం దక్కనివ్వదు. ఒక్కొక్క ఏడే, ఒక్కొక్క నెలే, ఒక్కొక్క వారమే ఒక్కొక్క రోజే యుగంగా గడవసాగింది.

దారిద్ర్యం మనుష్యుల మంచితనాన్ని మన్నించదు.

వాటిని మన్నించే మానవులు దారిద్ర్యాన్ని నాశనం చెయ్యటానికి పూనుకోవాలి. మంచితనంమీదా, సంస్కారంమీదా అభిమానం ఉన్నవాళ్ళు దారిద్ర్యంపట్ల ఉపేక్ష వహిస్తే దారిద్ర్యం మంచితనాన్నీ సంస్కారాన్నీ నాశనం చేసి తీరుతుంది.

*   *   *   *

"మాతో ఎందుకమ్మా నువ్వుకూడా ఈ కష్టాలు పడటం? నువ్వు సుభద్ర దగ్గిరికి పోయి ఉండు. శ్రీహరిరావు పని బాగుంది. అతని వైద్యం బాగా సాగుతున్నది. నెల నెలా వెయ్యా, పదిహేనువందలూ బ్యాంకులో వేస్తున్నాట్ట" అని రమణయ్య తల్లిని ప్రయాణం చేయించాడు.

వెంకాయమ్మ కూతురుదగ్గిరికి వచ్చింది. చాలాసేపు నీటిలో మునిగి ఉండి ఉక్కిరి బిక్కిరి అవుతూవున్న మనిషి బయటికి వచ్చినట్టయింది. ఇక్కడ దరిద్రం లేదు. లక్ష్మి తాండవమాడుతున్నది. సుభద్ర పూర్వజన్మ సుకృతం— ఏ పెట్టెతీసినా పదిరూపాయలనోట్లే, ఇనప్పెట్టెలో వెయ్యిరూపాయలకు తక్కువ ఏనాడూ ఉండవు. బీదవాళ్ళల్లే కనిపించేవాళ్ళుకూడా డాక్టరు దర్శనం చేసుకుని ఆయనచేత కసిరించుకుని అయిదు రూపాయలనోట్లూ, పది రూపాయల నోట్లు చేతిలోపెట్టి పోతుంటారు. రోజూ ఇట్లాగే సాగుతుంది. రేపు పది రూపాయల నోటు రాదేమో అనే భయంలేదు—రాకపోతే ఇబ్బందిలేదు.

సుభద్ర వంటినిండా బంగారు తొడుగు.

సుభద్ర కూతురికి ఉన్నాయి - వెయ్యి రూపాయల నగలూ, బొమ్మలూ, లోపుడుబళ్ళూ, వెండి గిన్నెలూ, బంగారు గిన్నెలూనూ.

ఒక వారంపాటు వెంకాయమ్మకు తనకొడుకు జీవితం జ్ఞాపకమే రాలేదు. కాని ఈ ఇంట్లో తనకున్న స్థానం నౌకర్ల కున్నటువంటిదేనని వెంకాయమ్మకు త్వరలోనే తెలిసిపోయింది. ఇంటికి వచ్చే గొప్పవాళ్ళతో తాను మాట్లాడరాదు. ఇంట్లో పనివాళ్లకు తను పనులు చెప్పరాదు. మొగుడూ, పెళ్ళామూ ఎక్కడికి బయలుదేరినా తనను పిలవరు. సుభద్ర తనతో మాట్లాడేటప్పుడు నౌకర్లతో మాట్లాడిన దానికన్నకూడా అసహ్యంగా మాట్లాడుతుంది. నౌకర్లు కోపంవస్తే పని మానేసి పోవచ్చు...ఎవరో సుభద్రను అడిగారు, "ఆవిడ మీ అత్తగారాఁడీ?" అని...

ఈ ఇంట్లో జరిగే వృథా ఖర్చుచూసి, కొడుకు పడుతున్న పాట్లు జ్ఞాపకంవచ్చి, వెంకాయమ్మకు కన్నీటి పర్యంతం ఐంది. ఈ దుబారాఖర్చులో సగండుంటే_నాలుగో వంతుంటే—రమణయ్య జీవితం హాయిగా వెళ్ళిపోను!... ఎందుకీ వ్యత్యాసం? ఎవరు చెబుతారు? ఎట్లా అర్థమవుతుంది?

నోరు కట్టుకోలేక వెంకాయమ్మ ఒకనాడు కూతుర్ని అడిగింది. "నీదగ్గర ఎప్పుడన్నా కొస్త డబ్బు మిగిత్తే అన్నయ్యకు పంపించరాదుటే?" అని.

"నా కటువంటి పనులు అసహ్యం. మా ఆయనకు తెలియకుండా నేనొక్క కానీ ఖర్చు చేయను. అన్న

య్యకు కావలిస్తే ఆయన్నడుగరాదు, నామోపియా ?" అన్నది సుభద్ర. సుభద్ర హృదయంలేని మనిషికాదు. కూతురిమీద ఎంతో ఆపేక్ష, డబ్బుకు దారిద్ర్యంమీద గల నిర్లక్ష్యమే సుభద్రలో కనిపిస్తున్నది.

*   *   *   *

ఆరోజు డాక్టరు (శ్రీ)హరిరావు ఇంట్లో విందు. సుభద్ర పుట్టినరోజు. ఎంతెంత గొప్పవాళ్ళో వస్తున్నారు. పెద్దెత్తున వంట సాగుతున్నది. మణుగులకొద్దీ కూరలు, గుండిగలతో అన్నం.

ఆరోజే వచ్చింది. రమణయ్యదగ్గర్నుంచి ఉత్తరం. "...జానకి మూడురోజులనుంచీ మంచం పట్టింది. డాక్టరకు చూపమంటారు. దేనికి? తినడానికి తిండిలేక మాడే మనిషికి మందు లెందుకు? ఇవాళో రేపో అందరము మంచం ఎక్కడానికి సిద్ధంగానే ఉన్నాం..."

ఎంతకష్టమైనా ప్రత్యక్షంగా భరించటంకన్న పరోక్షంగా సహించటం చాలా కష్టం. ఈ ఉత్తరం చూడగానే వెంకాయమ్మ కాళ్లుచేతులూ వణికి శరీరం చల్లబడ్డటయింది. ఇటువంటి పరిస్థితులు అదివరలో వెంకాయమ్మ చూస్తుండగా చాలాసార్లు జరిగాయి. ఈ ఉత్తరం రాసిన మరో గంటకు రమణయ్య ఎవరిదగ్గరన్నా రెండు రూపాయలు బదులు పుచ్చుకొని ఉండవచ్చు. కాని ఆ విషయం వెంకాయమ్మకు ఎట్లా తట్టుతుంది.

ఆమె ఉత్తరం పట్టుకుని సుభద్ర దగ్గిరికి పోయి, "అన్నయ్యా ఉత్తరం రాశాడే" అన్నది.

భూభారమంతా మోస్తున్నంత విసుగుతో సుభద్ర, "ఇప్పుడేమిటమ్మా? తరవాత సావకాశంగా చూడ కూడదూ?" అంటూ అర్జంటు పనిమీద వెళ్ళిపోయింది.

ఆరాత్రి భోజనాలయాయి. విస్తళ్ళలో ఎవరి చిత్తం వచ్చినంత వారు పారేశారు. కొడుకుదగ్గిర్నుంచి ఉత్తరం వచ్చిన తరవాత వెంకాయమ్మ గుక్కెడు మంచినీళ్ళు తాగ లేదు. అందరు భోజనాలూఅయి పనివాళ్లు వెళ్ళిపోయేసరికి రాత్రి పదకొండయింది. వెంకాయమ్మ ఇంకా భోంచెయ్య లేదు. భోంచేశావా అని అడిగినవారు లేరు.

వెంకాయమ్మ వంటఇంటిలోకి పోయింది. ఇంకో సమారాధనకు సరిపోయే పదార్థాలు మిగిలిపోయాయి. ఒక అరిటాకు వేసుకుని పట్టెడన్నం పెట్టుకొని భోజనానికి కూచుంది. ముద్ద దిగలేదు. "ఏపాటు తప్పినా సాపాటు తప్పదు" అంటూ బలవంతాన రెండు ముద్దలు మింగిందో లేదో వాంతి అయిపోయింది.

వెంకాయమ్మకు ఏదో గొప్ప ఆలోచన తట్టింది. ఒక పెద్ద గిన్నెతీసి దానినిండా అన్నమూ, కూరలూ, పిండి వంటలూ, పచ్చళ్లూ కుక్కి పెట్టింది. దానిపైన ఆకు కప్పి వాసెన కట్టింది.

అది పట్టుకుని అరరాత్రివేళ బయలుదేరింది— కొడుకు ఇంటికి!